

Tikkun Olam nedir?

Tikkun Olam "dünyayı onarmak" anlamına gelir. Ama bozuk olan nedir? Ve bunu kim ya da ne düzeltebilir? Tikkun Olam, sosyal ve ekolojik bağlılık için Yahudi kolektif bir terim hâline gelmiştir. İnsanlar daha adil, çatışmaların daha az olduğu, doğayı koruyan bir dünya için çalışmaya çağrılmaktadır. Haham Tarfon'un sözleriyle: "İşini tamamlamak sizin yükümlülüğünüzde değildir, ancak ondan vazgeçmekte de özgür değilsiniz." (Pirke Avot 2:16)

Bu kavram 17. yüzyılda Safed/Yukarı Celile(Galile)'ye yerleşen ve dünyanın bütünlüğü için çabalayan Yahudi mistiklerine kadar uzanır. Dini arayışlarının somut bir tarihsel arka planı vardı: 15./16. yüzyılda İber Yarımadası'ndan sürülen Yahudilerin çocukları ve torunlarıydılar. Anavatanları, aidiyetleri ve varoluşları ellerinden alınmış, dünyaları kelimenin tam anlamıyla paramparça edilmişti. Lurianik Kabala mistisizmi buna Tikkun Olam fikriyle karşı çıktı. Dünyadaki kötülüğün varlığı "kırık kaplar" (Şvirat Kelim) mitiyle meşrulaştırılıyordu: Dünyanın çeşitli alanları Tanrı'nın ışığına ve gücüne eşit kapları özümsemiş, ancak onları koruyamamış ve kırılmıştır. O zamandan beri, bu parçaları yeniden bir bütün hâline getirmek insanların görevi olmuştur. Bu, etik davranışlar, dua ve Kutsal Yazıların incelenmesi yoluyla yapılabilir ve bu nedenle Tikkun Olam, dünyanın onarımı veya restorasyonu olarak adlandırılır.

Kökleri Kabala çalışmalarına dayanan bu teori, son otuz yılda muazzam bir rönesans yaşamıştır. Mistik-dinsel pratikten koparılan Tikkun Olam artık dünyanın idealist bir restorasyonu olarak anlaşılmaktadır. İnsanların görevi ve kaderi, çekişmeleri, sosyal adaletsizliği ve çevresel yıkımı ortadan kaldırarak mesihçi koşulların yaratılmasında kendi rollerini oynamaktır. Bu, hem dindar hem de seküler Yahudilere hitap eden bir sosyal mesihçilik biçimidir. Bazıları bunu dini bir zorunluluk olarak görürken, diğerleri için bu kavram, kendileri dindar olmak zorunda kalmadan sosyal bağlılıklarını Yahudi geleneğine geri bağlamalarına izin verir. Tikkun Olam, dünyadaki tüm insanların sosyal ve ekonomik eşitliği için çaba gösteren gerekli sosyal değişim için popüler bir

terim hâline gelmiştir; tüm sömürü ve yabancılaşıma koşullarının üstesinden gelinmelidir. Küresel adalet meseleleri, çevrenin korunması, türlerin ve hayvanların refahı, iklim değişikliğinin durdurulması ve her türlü ekolojik davranış kadar Tikkun Olam'ın bir parçasıdır.

İlginç bir şekilde Tikkun Olam, İncil'deki yaratılışın hiyerarşikleştirilmesi kavramının ötesine geçmekte ve hatta bunu sorgulamaktadır. Tevrat'ın yaratılış anlatısına göre, tüm doğal çevre, yine de onu korumak zorunda olan insana tabidir. Ancak burada hayvanları, bitkileri ve doğal yaşam alanlarını öncelikle insanlara yararlılıkları açısından görmek reddedilir. Onların, insanlar tarafından saygı gösterilmesi gereken kendi yaşam hakları ve varoluş amaçları vardır.